

PRZEMYSŁAW LITWINIUK

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jako sukcesor Agencji Nieruchomości Rolnych w zakresie roszczeń pracowniczych

1. Wprowadzenie

Na mocy art. 45 ustawy z 10 lutego 2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa¹ z dniem 31 sierpnia 2017 r. zniesiono Agencję Rynku Rolnego i Agencję Nieruchomości Rolnych², a z dniem 1 września 2017 r. utworzono w ich miejsce Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa³. W myśl kolejnego artykułu powołanej ustawy KOWR z dniem 1 września 2017 r. *ex lege* wstąpił w ogół praw i obowiązków zniesionej ANR (art. 46 ust. 1). Sukcesja powyższa nastąpiła w odniesieniu do mienia, wierzytelności i zobowiązań, umów oraz porozumień, których stroną była ANR, jak również przejęcia przez KOWR praw i obowiązków wynikających z przepisów prawa, w tym wynikających z art. 5 ustawy z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa⁴ oraz decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych. Ponadto, zgodnie z treścią art. 47 ust. 1 p.w.u.KOWR organy KOWR stały się podmiotem prowadzącym postępowania wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy niezakończone decyzją ostateczną oraz inne postępowania prowadzone na podstawie ustaw szczególnych przez organy ANR. Dodatkowo art. 47 ust. 2 p.w.u.KOWR stanowi, iż „w sprawach sądowych, sądowno-administracyjnych, administracyjnych lub egzekucyjnych, w których stroną lub uczestnikiem są organy ANR lub Agencja Rynku Rolnego, lub organy ARR, stroną

¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 624 ze zm., zwana dalej: „p.w.u.KOWR”.

² Zwana dalej: „ANR” lub „Agencja”.

³ Zwany dalej: „KOWR”.

⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 1491 ze zm.

lub uczestnikiem stają się, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosownie do swojej właściwości Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa lub organy KOWR albo Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub organy ARiMR”. Zgodnie z definicją zawartą w ustępie 1 omawianego artykułu, za organy ANR należy uważać również samą Agencję Nieruchomości Rolnych.

Jeśli chodzi o charakter prawny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, stwierdzić należy, iż został on ukształtowany na podobieństwo znoszonych państwowych agencji rolnych. Jest on państwową osobą prawną o statusie agencji wykonawczej, o której mowa w art. 18 i nast. ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.⁵ Przejął w całości zadania ANR oraz część zadań Agencji Rynku Rolnego.⁶ Zadania KOWR związane z przejętym majątkiem, tj. w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa określone w art. 9 ust. 2 ustawy z 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa⁷, są powieleniem zadań, które wykonywała w tym zakresie w odniesieniu do tego mienia ANR i które normował uchylony przez art. 8 pkt 5 p.w.u.KOWR art. 6 ust. 1 ustawy z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Tworzenie nowej jednostki organizacyjnej administracji rolnej stało się dla ustawodawcy okazją do redukcji zasobów kadrowych, zatrudnionych dotychczas w ANR i Agencji Rynku Rolnego. Z tych względów wprowadzono przepisy, określane jako regulacja szczegółowa, pozwalające na arbitralny, pozbawiony jednoznacznych kryteriów, dobór pracowników znoszonych agencji, którzy kontynuują zatrudnienie w KOWR. Zgodnie z art. 51 ustawy pełnomocnik ds. utworzenia Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, powołany zarządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁸, w terminie do 31 maja 2017 r. składał dotychczasowym pracownikom agencji propozycje zatrudnienia w nowo tworzonej KOWR, w których warunki pracy i płacy mogły odbiegać od obowiązujących na podstawie zawartych umów. W przypadku niezłożenia pracownikowi agencji propozycji zatrudnienia w KOWR, jak również w razie wyraźnej lub dorozumianej odmowy przyjęcia zaproponowanych warunków, art. 51 ust. 7 p.w.u.KOWR przewidywał skutek wygaśnięcia stosun-

⁵ Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.

⁶ Szerzej o statusie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa zob.: M. Bednarek, *Nowe przepisy o ustroju rolnym – motywy i koncepcja legislacyjna w aspekcie konstytucyjnym*, „Kra-kowski Przegląd Notarialny” 2017, nr 4, s. 11-18.

⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 623.

⁸ Zarządzenie nr 10 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 27 marca 2017 r. w sprawie powołania Pełnomocnika do spraw utworzenia Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (Dz.Urz. Min. Rol. i Roz. Wsi, poz. 3).

ku pracy z dniem 31 sierpnia 2017 r. Natomiast pracownicy, którzy otrzymali i przyjęli propozycję zatrudnienia w KOWR, stali się z mocy prawa z dniem 1 września 2017 r. pracownikami Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (art. 51 ust. 6 p.w.u.KOWR).

Należy przy tym zwrócić uwagę, że omawiana szczególna regulacja ustawowa, określająca status pracowników znoszonej Agencji Nieruchomości Rolnych (art. 51 ust. 6 i 7 p.w.u.KOWR) jest regulacją fragmentaryczną – nie odnosi się m.in. do pracowników, z którymi agencja nawiązała stosunek pracy po 31 maja 2017 roku⁹, ani pracowników, których stosunek pracy został po 31 maja 2017 roku restytuowany na mocy prawomocnego orzeczenia sądu, jak również do osób, które w okresie od wejścia w życie art. 45, art. 46, art. 49-51 p.w.u.KOWR (24 marca 2017 r.) do dnia zniesienia ANR (31 sierpnia 2017 r.) nie pozostawały z ANR w stosunku pracy, prowadząc proces sądowy z roszczeniem o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach.

2. „Zniesienie” a „likwidacja”

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Agencja Nieruchomości Rolnych została zniesiona, a nie zlikwidowana. Z założenia o racjonalności prawodawcy i z wywodzonej z art. 2 Konstytucji RP zasady przyzwoitej legislacji wynika, że w obrębie danej gałęzi prawa różnokształtnym zwrotom nie należy przypisywać tego samego znaczenia (zakaz wykładni synonimicznej). Nie można zatem nadawać tego samego znaczenia użytemu w art. 41¹ Kodeksu pracy pojęciu „likwidacja” oraz użytemu w art. 45 ust. 1 p.w.u.KOWR pojęciu „zniesienie”. Na uwagę zasługuje fakt, że w toku rządowych prac legislacyjnych nad projektem ustawy – przepisy wprowadzające ustawę o Agencji Rozwoju Obszarów Wiejskich (której nazwę zmieniono następnie na Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa), w ramach uzgodnień międzyresortowych projektu nr UD 113 („Wykaz prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów” – Biuletyn Informacji Publicznej Rady Ministrów), zrezygnowano z „likwidacji” Agencji Nieruchomości Rolnych i Agencji Rynku Rolnego na rzecz konstrukcji „zniesienia” tych agencji. W piśmie szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 6 września 2016 r.¹⁰ szef KPRM wskazuje na s. 4:

⁹ Ostateczny termin składania propozycji kontynuacji zatrudnienia w KOWR, o którym mowa w art. 51 ust. 3 p.w.u.KOWR.

¹⁰ Opublikowane: <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12289055/12374567/12374570/dokument246671.pdf>. Znak: DP.10.122.2016.RG.

Przyjęty w ustawie model likwidacji w oparciu o konstrukcję następstwa prawnego, nie jest spotykany w praktyce związanej z przekształceniami osób prawnych jakimi jest Agencja Rynku Rolnego i Agencja Nieruchomości Rolnych. Należy wskazać, że zastosowanie „sukcesji uniwersalnej” jako następstwa uprzedniej likwidacji ww. Agencji rodzi wątpliwości w aspekcie ciągłości istniejących zdarzeń prawnych.

Natomiast Minister Finansów w piśmie do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 9 września 2016 r.¹¹, zajął następujące stanowisko:

(...) w celu sprawnego przeprowadzenia zakładanych w projekcie zmian – z punktu widzenia zasad rachunkowości i sprawozdawczości finansowej (zamykanie ksiąg rachunkowych i sporządzanie sprawozdań finansowych) jednostek, których dotyczy projekt – nie znajduje zastosowania, w ocenie Ministra Finansów, tryb likwidacji ARR i ANR. Likwidacja jednostki polega bowiem na upłynnieniu jej majątku, uregulowaniu zobowiązań oraz ściągnięciu należności.

Minister Finansów w tym samym piśmie postanowił poddać pod rozważenie wprowadzenie konstrukcji prawnej polegającej na zniesieniu, a nie zlikwidowaniu, Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych, co ostatecznie zostało zaaprobowane przez Radę Ministrów jako podmiot wykonujący inicjatywę ustawodawczą.

Skoro zatem „likwidacja” i „zniesienie” stanowią odrębne kategorie prawne, nie można odnoszącego się do roszczeń pracowniczych wyjątku wynikającego np. z art. 41¹ w zw. z art. 45 § 2 Kodeksu pracy, dotyczącego okoliczności likwidacji pracodawcy, interpretować rozszerzająco i stosować do stanu faktycznego, w którym doszło do zniesienia osoby prawnej i przejścia jej zadań, majątku i większości pracowników przez inną jednostkę organizacyjną, nieposiadającą wcześniej zasobów kadrowych.

3. Problem sukcesji w zakresie prawa pracy

Skoro na skutek zniesienia ANR KOWR przejął poza mieniem i większością pracowników również dotychczasowe zadania tej agencji, postawić należy pytanie, czy ziszczyły się przesłanki zastosowania wobec wszystkich pracowników zniesionej ANR art. 23¹ Kodeksu pracy (przejście zakładu pracy na nowego pracodawcę), w związku z bezpośrednio stosowalnymi postanowieniami dyrektywy Rady 2001/23/WE z 12 marca 2001 r. w sprawie zbliża-

¹¹ Opublikowane: <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12289055/12374567/12374570/dokument246674.pdf>. Znak: PG6.021.182.2016, s. 5.

nia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów?¹² Jako że dyrektywa ta dotyczy przejmowania „jednostek gospodarczych”, prowadzących działalność gospodarczą, a nadto wyłącza z zakresu swej regulacji sytuację reorganizacji organów administracji publicznej, odpowiedź na to pytanie zależy od ustalenia statusu prawnego zniesionej Agencji Nieruchomości Rolnych, a w szczególności od oceny, czy ANR miała charakter jednostki gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. b dyrektywy oraz czy była organem administracji publicznej w znaczeniu ustrojowym. W tym celu należy przywołać ustalenia nauki prawa rolnego oraz dorobek orzeczniczy Sądu Najwyższego, definiujące charakter prawny wybranych elementów polskiej administracji rolnej i skonfrontować je z poglądami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z zakresu stosowania przepisów prawa wtórnego, chroniących uprawnienia pracowników podobnych instytucji.

Zagadnienie to staje się szczególnie istotne chociażby w związku z ogromną liczbą spraw z powództwa byłych pracowników ANR¹³, zawisłych w sądach na terenie całego kraju, których prawidłowe rozstrzygnięcie wymaga pogłębionej analizy specyficznego statusu państwowych agencji rolnych oraz dostrzeżenia konsekwencji europeizacji polskiego prawa.

W powództwach podnosi się również, że analizowane przepisy p.w.u.KOWR naruszają art. 2, art. 24, art. 30 i art. 60 Konstytucji RP.

4. Aspekty konstytucyjne

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego¹⁴ wywodzona z art. 2 Konstytucji RP zasada ochrony zaufania obywatela do państwa i prawa, określana także jako zasada lojalności państwa wobec obywatela, „wyraża się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa, by nie stawało się ono swoistą pułapką dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, iż nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie

¹² Dz.Urz. L 082 z 22.03.2001 P. 0016 – 0020, zwana dalej: „Dyrektywa 2001/23/WE”.

¹³ W samym tylko Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie odwołania złożyło kilkudziesięciu byłych pracowników ANR, których sprawom, w wielu przypadkach połączonym do wspólnego rozpoznania, nadano sygn. akt: VIII P 932/17, VIII P 937/17, VIII P 938/17, VIII P 940/17, VIII P 942/17, VIII P 944/17, VIII P 945/17, VIII P 952/17, VIII P 957/17.

¹⁴ Zwany dalej: „TK”.

podejmowania decyzji i działań, oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny. Przyjmowane przez ustawodawcę nowe unormowania nie mogą zaskakiwać ich adresatów, którzy powinni mieć czas na dostosowanie się do zmienionych regulacji i spokojne podjęcie decyzji co do dalszego postępowania”¹⁵. Z kolei w wyroku z 14 czerwca 2000 r. (sygn. akt P 3/00) Trybunał stwierdził, że „zasada zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa opiera się na pewności prawa, a więc na takim zespole cech przysługujących prawu, które zapewniają jednostce bezpieczeństwo prawne; umożliwiają jej decydowanie o jej postępowaniu w oparciu o pełną znajomość przesłanek działania organów państwowych oraz konsekwencji prawnych, jakie jej działania mogą pociągnąć za sobą. Jednostka winna mieć możliwość określenia zarówno konsekwencji poszczególnych zachowań i zdarzeń na gruncie obowiązującego w danym momencie systemu, jak też oczekiwać, że prawodawca nie zmieni ich w sposób arbitralny. Bezpieczeństwo prawne jednostki związane z pewnością prawa umożliwia więc przewidywalność działań organów państwa, a także prognozowanie działań własnych”.

Omówiona powyżej zasada pozostaje w ścisłym związku z zasadą ochrony pracy, wynikającą z art. 24 Konstytucji¹⁶. Jak przyjmuje się w orzecznictwie TK, „z zasady zawartej w art. 24 Konstytucji wynika obowiązek stwarzania przez państwo gwarancji ochrony pracowników, w tym ochrony przed niezgodnymi z prawem lub nieuzasadnionymi działaniami pracodawcy, oraz kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy”¹⁷. W świetle powyższego przepisu „na państwie ciąży obowiązek ochrony pracowników jako «słabszej» strony stosunku pracy, a w konsekwencji obowiązek stwarzania przez państwo gwarancji prawnych ochrony, w tym ochrony przed niezgodnymi z prawem bądź nieuzasadnionymi działaniami pracodawców”¹⁸. Należy dodatkowo podkreślić, że osoby objęte omawianymi przepisami były pracownikami państwowymi. W sytuacji gdy państwo występuje – z jednej strony – jako pracodawca oraz – z drugiej strony – jako ustawodawca staje się w ten sposób szczególnie „silną”, w porównaniu z innymi pracodawcami, stroną stosunku pracy w relacji do pracownika. Zasada zaufania obywatela do pań-

¹⁵ Wyrok TK z 07.02.2001, sygn. akt K 27/00.

¹⁶ „Praca znajduje się pod ochroną Rzeczypospolitej Polskiej. Państwo sprawuje nadzór nad warunkami wykonywania pracy”.

¹⁷ Wyrok TK z 04.10.2005, sygn. akt K 36/03.

¹⁸ Wyrok TK z 18.10.2005, sygn. akt SK 48/03.

stwa oraz zasada ochrony pracy powinny być w takich przypadkach respektowane w sposób kwalifikowany¹⁹.

Z orzecznictwa TK wynika, że art. 24 Konstytucji powinien być interpretowany w związku z wyrażoną w art. 30 zasadą ochrony godności człowieka. Zdaniem TK „zachowanie przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka nakazuje bowiem przyjąć regułę stanowienia i interpretacji prawa, która zakazywać będzie arbitralnego traktowania pracownika jako przedmiotu pracy, a przypisywać mu będzie pozycję jej twórczego podmiotu”²⁰.

Z orzecznictwa TK wynika, że modyfikacja treści stosunku pracy przez ustawodawcę – a niekiedy nawet wygaszenie tego stosunku *ex lege* w odniesieniu do pewnej kategorii pracowników – nie jest bezwzględnie wykluczona przez Konstytucję. Ustawodawca „musi jednak posługiwać się adekwatnymi instrumentami prawnymi, aby nie doprowadzić do faktycznego zniesienia wszelkich gwarancji ochronnych przynależnych pracy oraz wykonującym ją podmiotom niezależnie od rodzaju oraz formy zatrudnienia. Dotyczy to przede wszystkim tych mechanizmów wykorzystywanych przez ustawodawcę, które ingerują w stabilizację stosunku pracy urzędników realizujących zadania związane z obsługą administracyjną państwa”²¹.

Ponadto Trybunał w swoim orzecznictwie podkreślał, że

ochrona trwałości stosunku pracy w służbie publicznej pełni szereg funkcji, stanowiąc szczególnie ważny instrument polityki zatrudnienia w tej służbie. Została zagwarantowana tym osobom, które posiadają odpowiednie kwalifikacje i kompetencje określone w ustawie. Ma ona na celu zapewnienie instytucjom państwowym odpowiedniej liczby wysoko wykwalifikowanych pracowników. Stabilność zatrudnienia uniezależnia obsadzanie stanowisk w służbie publicznej od kryteriów politycznych i stanowi konieczny warunek bezstronności politycznej i kompetencji tej służby. Ważnym czynnikiem w służbie publicznej jest doświadczenie zawodowe. Ochrona trwałości stosunku pracy sprzyja wykorzystaniu doświadczenia zawodowego urzędników państwowych. Ostatecznym celem stabilności zatrudnienia w służbie publicznej jest zagwarantowanie obywatelom prawa do dobrej administracji. Z kolei z punktu widzenia sytuacji prawnej jednostek poczucie stabilności zatrudnienia stanowi jedną z przesłanek kierowania swoimi sprawami życiowymi i zachęca m.in. do doskonalenia swoich umiejętności zawodowych stosownie do perspektyw awansu w służbie publicznej, bardziej niż z myślą o konieczności dostosowywania swoich kwalifikacji do zmian rynku pracy²².

¹⁹ Por. wyrok TK z 21.03.2005, sygn. akt P 5/04.

²⁰ Wyrok TK z 14.06.2011, sygn. akt Kp 1/11.

²¹ Wyrok TK z 14.06.2011, sygn. akt Kp 1/11.

²² Wyrok TK z 16.06.2003, sygn. akt K 52/02.

Z orzecznictwa TK płynie wniosek, że modyfikacje w zakresie stosunku pracy osób pełniących funkcje publiczne mogą być uzasadnione w warunkach szerszej reformy administracji publicznej, a ponadto ustawodawca powinien zapewnić pracownikom, których treść stosunku pracy ulega zmianom, czas na dostosowanie się do nowej sytuacji²³.

W orzecznictwie i doktrynie akceptuje się szeroko koncepcję rozproszonej kontroli zgodności norm Konstytucją RP. W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 1998 r.²⁴ stwierdzono, że sąd powszechny może dokonywać oceny konstytucyjności przepisów mających zastosowanie w sprawie i nie prowadzi to do naruszenia konstytucyjnego podziału kompetencji między sądami a Trybunałem Konstytucyjnym. O zgodności przepisu aktu normatywnego z Konstytucją trybunał rozstrzyga w formie orzeczenia ze skutkami przewidzianymi w ustawie. Sąd powszechny nie orzeka zaś o zgodności regulacji z Konstytucją, lecz jedynie odmawia zastosowania przepisu niezgodnego z Konstytucją. Analogiczny pogląd wyraził Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale składu siedmiu sędziów z 12 października 1998 r.²⁵ oraz w wyroku z 9 października 1998 r.²⁶ NSA odmówił wówczas zastosowania przepisów ustawy w oparciu o zasadę bezpośredniego stosowania norm Konstytucji, akcentując myśl, że „sądy są uprawnione do niestosowania ustaw z nią sprzecznych”. Korzystanie z tej kompetencji nie jest obce sądom pracy orzekającym w tożsamych sprawach przeciwko Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa, jak np. Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie, który w uzasadnieniu wyroku uwzględniającego co do zasady powództwo byłych pracowników ANR z 20 listopada 2017 r.²⁷ powołał się dodatkowo na wywodzone z Konstytucji RP, wiążącego Rzeczpospolitą prawa międzynarodowego oraz zasad prawa pracy – zasadę równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji²⁸, jak również Sądowi Rejonowemu w Zielonej Górze, który w wyroku

²³ Por. P. Litwiniuk, M. Wiącek, *Przekształcenie podstawy prawnej zatrudniania dyrektorów w państwowych agencjach rolnych w świetle wybranych zasad konstytucyjnych*, „Studia Iuridica Agraria” 2016, t. XIV, s. 315-327.

²⁴ I PKN 90/98.

²⁵ OPS 5/98.

²⁶ SA 1246/98.

²⁷ Sygn. akt IV P 414/17.

²⁸ Jednakże sąd ten nietrafnie, w moim przekonaniu, wyłączył prawo powodów, których stosunek pracy podlegał szczególnej ochronie, do uwzględnienia roszczenia o przywrócenie do pracy, powołując się na art. 45 § 3 w zw. z art. 56 § 2 Kodeksu pracy, pomijając fakt, że Agencja Nieruchomości Rolnych została zniesiona, a nie zlikwidowana, a w jej prawa i obowiązki wstąpił KOWR jako następca prawny. Sąd nie dostrzegł także skutku transferu na zasadzie art. 23¹ Kodeksu pracy.

z 21 listopada 2017 r.²⁹ uwzględnił powództwa przeciwko KOWR, stosując bezpośrednio ww. przepisy ustawy zasadniczej. Praktykę taką, w mojej ocenie, należy aprobować, gdyż – jak wskazuje się w piśmiennictwie³⁰ – postanowienia Konstytucji mają nie tylko charakter postulatów czy deklaracji, ale stanowią rzeczywisty instrument ochronny tak w relacji pracownik – państwo, jak i pracownik – pracodawca.

5. Stosowanie dyrektywy Rady 2001/23/WE w odniesieniu do ANR

Niezależnie od przeanalizowanych powyżej aspektów konstytucyjnych, kluczowa dla oceny zasadności roszczeń byłych pracowników agencji jest kwestia, czy z chwilą zniesienia Agencji Nieruchomości Rolnych doszło do transferu jej pracowników do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w rozumieniu art. 23¹ Kodeksu pracy, w wykonaniu postanowień Dyrektywy 2001/23/WE.

W myśl art. 1 ust. 1 lit. a Dyrektywy 2001/23/WE ma ona zastosowanie do każdego przypadku przejęcia przedsiębiorstwa, zakładu lub części przedsiębiorstwa, zakładu przez innego pracodawcę w wyniku prawnego przeniesienia własności lub łączenia. Przejęcie w rozumieniu dyrektywy następuje wtedy, kiedy przejmowana jest jednostka gospodarcza, która zachowuje swoją tożsamość, oznaczającą zorganizowane połączenie zasobów, którego celem jest prowadzenie działalności gospodarczej, bez względu na to, czy jest to działalność podstawowa czy pomocnicza.³¹ Dyrektywę stosuje się do przedsiębiorstw prywatnych i publicznych, prowadzących działalność gospodarczą, bez względu na to, czy działają dla osiągnięcia zysku czy nie.³² Reorganizacja administracyjna organów administracji publicznej lub przeniesienie funkcji administracyjnych między organami administracji publicznej, nie stanowi przejęcia w rozumieniu niniejszej dyrektywy.³³

Zatem rozstrzygnięcie zależy od twierdzącej odpowiedzi na pytanie, czy Agencja Nieruchomości Rolnych była jednostką gospodarczą w rozumieniu prawa europejskiego oraz od negatywnej odpowiedzi na pytanie, czy Agencja była organem administracji publicznej. W przypadku ziszczenia się tych wa-

²⁹ Sygn. akt IV P 277/17.

³⁰ A. Krzywoń, *Konstytucyjna ochrona pracy i praw pracowniczych*, Warszawa 2017.

³¹ Art. 1 ust. 1 lit b Dyrektywy 2001/23/WE.

³² Art. 1 ust. 1 lit. c zdanie pierwsze Dyrektywy 2001/23/WE.

³³ Art. 1 ust. 1 lit. c zdanie drugie Dyrektywy 2001/23/WE.

runków, co zdaniem P. Czechowskiego i W. Ostaszewskiego³⁴ nastąpiło, treść normatywna art. 51 ustawy p.w.u.KOWR pozostaje w sprzeczności z postanowieniami i celem Dyrektywy 2001/23/WE i w zakresie, w jakim zachodzi niezgodność, regulacja krajowa powinna zostać przez organy stosujące prawo pominięta poprzez odmowę ich zastosowania. Sytuacja prawna pracowników zniesionej Agencji Nieruchomości Rolnych powinna być zatem oceniana z uwzględnieniem skutków wynikających z zastosowania art. 23¹ Kodeksu pracy. Pogląd ten wspiera argument z orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, który w wyroku z 2 lipca 1996 r. (C-473/93 Komisja przeciwko Luksemburgowi) stwierdził, że odwoływanie się do przepisów krajowych w celu ograniczenia skutków obowiązywania norm prawa wspólnotowego podważałoby jednolitość i skuteczność tego prawa. Ponadto Trybunał w sprawie Simmenthal podkreślił, że sąd krajowy, który stosuje prawo wspólnotowe, ma obowiązek zapewnić pełną jego skuteczność, a gdy jest to konieczne – odmówić zastosowania przepisów krajowych niezgodnych z prawem wspólnotowym nawet wówczas, gdy zostały przyjęte później niż akt prawa wspólnotowego³⁵.

Bezpośrednia skuteczność postanowień Dyrektywy 2001/23/WE w polskim porządku prawnym potwierdzona została przez Sąd Najwyższy w wyroku z 14 czerwca 2012 r.³⁶

Analizując charakter prawny Agencji Nieruchomości Rolnych oraz jej następcy prawnego podnosi się³⁷ przede wszystkim, że powierzone im zostały kompetencje państwa z zakresu *dominium*, a nie *imperium*. Przywołuje się przy tym pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, który w postanowieniu z 5 czerwca 2009 r.³⁸ ocenił, iż „ANR przekazano gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa w zasadzie tylko w zakresie uprawnień właścicielskich (*dominium*) realizowanych metodami cywilnoprawnymi z nielicznymi wyjątkami, kiedy upoważniono Prezesa Agencji do wydawania decyzji administracyjnych (...) Powierzenie Agencji «wykonywania prawa własności i innych praw rzeczowych» w stosunku do przekazanego mienia,

³⁴ Por. P. Czechowski, W. Ostaszewski, Ekspertyza naukowa z 14 grudnia 2017 r. sporządzona na zlecenie Związku Zawodowego Pracowników Służby Publicznej, niepubl., Centrum Informacji i Dokumentacji Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA w Warszawie.

³⁵ Wyrok z 09.03.1978 106/77 w sprawie Amministrazione delle Finanze dello Stato a Simmenthal SA.

³⁶ I PK 230/11. Por. A. Wróbel (red.), *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, Kraków 2005, s. 427 i n.

³⁷ P. Czechowski, W. Ostaszewski, op. cit., s. 9 i n.

³⁸ II OW 51/08, LEX nr 1257868.

oznacza przekazanie uprawnień ze sfery *dominium*, a nie uprawnień władczych, regulowanych metodami administracyjnoprawnymi w drodze decyzji”. W podsumowaniu Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że „Agencja nie jest organem administracji publicznej i tylko w pewnym ściśle określonym w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa zakresie, wykonuje zadania (zlecone) administracji państwowej w drodze wydawania decyzji administracyjnych”. Dlatego kategorycznie odrzucić należy stanowisko, jakoby ANR była organem administracyjnym w znaczeniu ustrojowym. Podobny pogląd wyraził J. Jagielski, wskazując, że Agencja jest swoistą instytucją, której nie można uznać za organ administracyjny, ale za państwową jednostkę organizacyjną posiadającą osobowość prawną i ta ostatnia cecha pozwala odróżnić Agencję od organu administracyjnego jako podmiotu relatywnie niesamodzielnego i przynależnego do innego, wyodrębnionego i samodzielnie ujętego prawnie. Szczególnie trafna jest konstatacja J. Jagielskiego, iż „organy agencji (zwłaszcza prezesi, dyrektorzy) mogą ze względu na przypisane im kompetencje (w szczególności do wydawania decyzji administracyjnych czy innych rozstrzygnięć) być traktowane od strony funkcjonalnej tak, jak organy administracyjne. Natomiast agencji jako takiej tego statusu przypisać nie można”³⁹. Podobnie autor ten charakteryzuje status nowoutworzonego KOWR⁴⁰. Natomiast Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 5 września 1995 r.⁴¹ stwierdził, że „Agencja (...) nie jest częścią aparatu państwowego, ani organem administracji państwowej (rządowej) w ścisłym tego słowa znaczeniu”. Zauważyć należy przy tym, że Dyrektywa 2001/23/WE mówiąc o reorganizacji organów administracji publicznej posługuje się tym pojęciem w znaczeniu ustrojowym. Prowadzi to do wniosku, że ANR, która nie była organem administracji publicznej w rozumieniu powołanej dyrektywy, nie podlegała wyłączeniu podmiotowemu z zakresu stosowania Dyrektywy 2001/23/WE.

Powyższe ustalenie wspiera stanowisko Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który w wystąpieniu z 22 czerwca 2017 r.⁴², kierowanym do Rzecznika Praw Obywatelskich, wyłącza państwowe agencje rolne nie tylko z zakresu pojęcia „organy administracji publicznej”, ale nawet z szerszej kategorii „administracji publicznej”, stwierdzając:

³⁹ Zob. J. Jagielski, *Z problematyki administracji rolnej w Polsce (uwagi i refleksje w sprawach ustrojowych)* w: P. Litwiniuk (red.), *Integracja europejska jako determinanta polityki wiejskiej. Aspekty prawne*, Warszawa 2017, s. 273-274.

⁴⁰ Ibidem, s. 276.

⁴¹ III AZP 18/95, OSN CP 1996, nr 3.

⁴² Znak sprawy: P.op.071.7.2017, na s. 5 *in fine* i s. 6 pisma.

wątpliwości może budzić, czy pracownicy ARR i ANR mieszczą się w zakresie użytego w art. 60 Konstytucji RP pojęcia „służby publicznej”. Konstytucja nie definiuje tego określenia. Istotnie ARR i ANR realizuje zadania publiczne, ale należy pamiętać, że podmioty te są państwowymi osobami prawnymi mającymi status agencji wykonawczych i w sensie podmiotowym nie należą do administracji publicznej rozumianej jako łącznie: administracja rządowa i administracja samorządowa (Prezesi ARR i ANR nie są określani w przepisach regulujących odpowiednio działalność ARR i ANR jako centralne organy administracji rządowej a ARR i ANR – nie są urzędami administracji rządowej).

W kwestii oceny, czy ANR była jednostką gospodarczą w rozumieniu Dyrektywy 2001/23/WE, słusznie przywołuje się⁴³ uchwałę Sądu Najwyższego z 20 stycznia 1995 r.⁴⁴, mówiącej, że zadaniem Agencji było gospodarowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa. Sąd Najwyższy zaznaczył, że przepisy wskazują wprawdzie, że Agencja nie posiada pełnej wolności gospodarczej, jednak brak tej wolności nie oznacza, że nie prowadzi ona, a zwłaszcza jej oddziały terenowe, działalności gospodarczej. Konkludując, Sąd Najwyższy podkreślił, iż zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy, Agencja prowadziła samodzielną gospodarkę finansową, a w ramach jej zadań, określonych w art. 6 ustawy, mieściło się prowadzenie działalności gospodarczej. Natomiast E. Gniewek, określając Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa (poprzednika ANR) jako strukturę gospodarczą, stwierdził, że jest ona „zjednoczonym, krajowym przedsiębiorstwem produkcji rolnej”⁴⁵. Podzielić też należy nowszą, wyrażoną przez Sąd Najwyższy w uchwale z 17 stycznia 2013 r.⁴⁶ tezę, wskazującą w sposób jednoznaczny, iż Agencja posiadała samodzielność gospodarczą, finansową oraz prawną. Zdaniem Sądu Najwyższego, wyposażenie Agencji w osobowość prawną służyć miało efektywnemu realizowaniu przez nią powierzonych jej zadań, w sposób odpowiadający regułom działalności gospodarczej. W wypowiedziach administratywistów akcentuje się natomiast, że agencje administracyjne wykorzystują tak publicznoprawne, jak i prywatnoprawne formy działania, zaś te ostatnie są dominujące, co uznaje się w doktrynie prawa administracyjnego za cechę wyróżniającą agencje w stosunku do innych podmiotów aparatu administracyjnego⁴⁷. Podkreślenia wymaga również fakt, iż ANR uznawana była

⁴³ P. Czechowski, W. Ostaszewski, op. cit., s. 12 i nast.

⁴⁴ II UZP 1/95, OSNAPiUS 1995 nr 13, poz. 162.

⁴⁵ E. Gniewek, *Prawo rzeczowe*, Poznań-Kluczbork 1996, s. 79.

⁴⁶ III CZP 97/12.

⁴⁷ M. Bednarek, op. cit., s. 17 i cytowana tam literatura, zwłaszcza: P. Wajda, A. Wiktorowska w: R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *System prawa administracyjnego*, t. 6: *Podmioty administrujące*, Warszawa 2011, s. 401.

zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁴⁸ za podatnika, tj. podmiot prowadzący działalność gospodarczą. Również na potrzeby stosowania ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych⁴⁹ Agencji przypisany został przymiot podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, w związku z czym nieruchomości gruntowe oraz budynki wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, jak i stanowiące jej własność, opodatkowywane były podwyższoną stawką jako służące prowadzeniu działalności gospodarczej.

W zakresie rozumienia pojęcia „przedsiębiorcy” w prawie unijnym – podkreślić należy, iż prawo Unii Europejskiej nie formułuje jego definicji normatywnej, pozostawiając ten przywilej orzecznictwu i interpretacji dokonywanej w odniesieniu do konkretnego aktu prawnego⁵⁰. Pojęcie to w odniesieniu do Dyrektywy 2001/23/WE było analizowane przez Trybunał Sprawiedliwości UE (pośrednio poprzez dekodowanie zakresu znaczeniowego pojęcia „działalności gospodarczej”) w wyroku z 20 lipca 2017 r. (C-416/16). Trybunał wskazał, że pojęcie „działalności gospodarczej” obejmuje każdą działalność polegającą na oferowaniu towarów lub usług na danym rynku. Zasadniczo za działalność gospodarczą nie uznaje się działalności związanej z wykonywaniem prerogatyw władzy publicznej, natomiast usługi zapewniane w interesie publicznym i bez celu zarobkowego, które znajdują się w stosunku konkurencji z usługami oferowanymi przez podmioty działające w celu zarobkowym, mogą zostać uznane za „działalność gospodarczą” w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. c) Dyrektywy 2001/23/WE⁵¹. Reasumując stwierdzić zatem należy, że ANR była jednostką gospodarczą (podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą) w rozumieniu postanowień Dyrektywy 2001/23/WE. Całość jej zadań została przejęta przez nowoutworzony KOWR.

Natomiast przy ocenie, czy doszło do „przejęcia” ANR przez KOWR w rozumieniu Dyrektywy 2001/23/WE należy wziąć pod uwagę wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 19 października 2017 r. w sprawie C-200/16 *Securitas – Serviços e Tecnologia de Segurança SA przeciwko ICTS Portugal – Consultadoria de Aviação Comercial SA i in.* TSUE wskazał, że stwierdzenie, czy w danym stanie faktycznym doszło do przejęcia wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności faktycznych, „do których zalicza się w szcze-

⁴⁸ Dz.U. z 2017 r. poz. 1221.

⁴⁹ Dz.U. z 2017 r. poz. 1785.

⁵⁰ M. Etel, *Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej oraz w orzecznictwie sądowym*, Warszawa 2012.

⁵¹ Zob. podobnie wyrok z 06.09.2011, *Scattolon*, C-108/10, EU:C:2011:542, pkt 43, 44 i przytoczone tam orzecznictwo.

gólności rodzaj danego przedsiębiorstwa lub zakładu, przejęcie lub brak przejęcia aktywów, takich jak budynki i ruchomości, wartość składników niematerialnych w chwili przejęcia, przejęcie lub brak przejęcia większości pracowników przez nowego pracodawcę, przejęcie lub brak przejęcia klientów, a także stopień podobieństwa działalności prowadzonej przed przejęciem i po przejęciu (...). Sąd Najwyższy potwierdził zasadność badania transferu w zakresie stosowania art. 23¹ Kodeksu pracy w oparciu o przesłanki ugruntowane w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE. W wyroku z 14 czerwca 2012 r.⁵² sąd ten badał możliwość zastosowania przepisów wyłączających ochronę pracowników, określoną art. 23¹ k.p. w świetle prounijnej wykładni tego przepisu, opartej na Dyrektywie 2001/23/WE. Orzeczenie to zapadło w stanie faktycznym analogicznym, jak w przypadku zniesienia ANR. Podkreślić należy, iż stanowisko Sądu Najwyższego w zakresie sprzeczności art. 100 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych z postanowieniami Dyrektywy 2001/23/WE jest adekwatne do oceny obowiązywania art. 51 ust. 7 p.w.u.KOWR, jako że oba wskazane artykuły są zbliżonymi konstrukcjami. W uzasadnieniu omawianego wyroku Sądu Najwyższego wskazano, iż w zakresie stwierdzenia, czy nastąpiło przejście jednostki gospodarczej, będącej zakładem pracy, fundamentalne znaczenie ma rozróżnienie, czy doszło do faktycznej likwidacji jednostki w sensie podmiotu prawa, bez jednoczesnej likwidacji zakładu pracy w znaczeniu przedmiotowym (jako zorganizowanej placówki zatrudnienia, tj. jednostki gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. a dyrektywy). W takim przypadku bowiem likwidacja jednostki nie wyłącza konsekwencji prawnych określonych w art. 23¹ k.p. Analiza przepisów określających powstanie, jak i funkcjonowanie KOWR⁵³, potwierdza, że w istocie doszło do przejęcia ANR jako

⁵² I PK 230/11.

⁵³ Zgodnie z art. 46 ust. 1 p.w.u.KOWR, podmiot ten z dniem 01.09.2017 wstąpił w ogół praw i obowiązków zniesionej ANR, w tym m. in. w odniesieniu do mienia tworzącego Zasób WRSP, jak też mienia własnego ANR. Ponadto KOWR stał się również sukcesorem zadań realizowanych uprzednio przez ANR, w tym związanych funkcjonalnie z przejętym mieniem (zadania wymienione w art. 9 ustawy z 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa, do realizacji których podmiot ten został powołany, są tożsame z zadaniami realizowanymi przez ANR, określonymi w uchylonym art. 6 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi SP). Tym samym KOWR po przejęciu wyodrębnionego prawnie (zarówno pod względem przedmiotowym, jak i podmiotowym) mienia tworzącego Zasób WRSP, którym gospodarowała ANR, jak też mienia własnego tego podmiotu, kontynuuje dotychczasową działalność ANR. Co więcej, na mocy art. 51 ust. 6 ustawy wprowadzającej KOWR, większość pracowników ANR stała się pracownikami KOWR. Co istotne, w zakre-

jednostki gospodarczej – zakładu pracy przez KOWR, pomimo zakończenia bytu prawnego tego pierwszego podmiotu. Brak własnych zasobów kadrowych, dzięki którym KOWR mógłby realizować przejęte od ANR zadania, ma kluczowe znaczenie w zakresie oceny sytuacji pracowników zniesionej ANR w świetle art. 23¹ Kodeksu pracy oraz Dyrektywy 2001/23/WE. Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 28 marca 2013 r.⁵⁴, odwołując się do dorobku orzeczniczego Trybunału Sprawiedliwości UE, zwrócił uwagę, że dla zastosowania dyrektywy 2001/23/WE istotne jest ustalenie, czy doszło do przejęcia przez pracodawcę przejmującego zadania również większości wykonujących dotychczas te zadania pracowników. W omawianym przypadku w sposób oczywisty mamy z taką sytuacją do czynienia.

6. Unijna ochrona rodzicielstwa

Zauważyć również należy, iż wygaszenie stosunków pracy na podstawie art. 51 ust. 7 p.w.u.KOWR dotyczyło również kobiet ciężarnych oraz pozostających na urloпах macierzyńskich i rodzicielskich. Ten brak zabezpieczenia przez ww. regulację gwarancji ochronnych dla kobiet w ciąży i tych, które niedawno rodziły, zgodnie z postanowieniami dyrektywy Rady nr 92/85/EWG z dnia z dnia 19 października 1992 roku w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią⁵⁵, jest jaskrawym przejawem braku poszanowania dla wiążących Rzeczpospolitą dyrektyw unijnych i zobowiązań z zakresu prawa międzynarodowego. Postanowienia wyżej powołanej dyrektywy, jak również art. 8 pkt 2 Europejskiej Karty Społecznej⁵⁶, mają pierwszeństwo w zastosowaniu przed

sie organizacji procesu pracy w KOWR zachowany został podział, zgodnie z którym byli pracownicy ANR nadal wykonują zadania przypisane uprzednio ANR (głównie związane z przejętym przez KOWR mieniem), natomiast pracownicy byłej ARR realizują zadania właściwe tej jednostce przed jej zniesieniem. KOWR nie dysponował bowiem własnymi zasobami kadrowymi, które mogłyby zapewnić wykonanie przejętych zadań. Dlatego też zniesienie ANR wobec sukcesji praw i obowiązków, w tym przejęcia mienia Zasobu WRSP oraz mienia własnego tej jednostki przez KOWR, przy jednoczesnym przejęciu zadań oraz pracowników oznacza, że doszło jedynie do likwidacji jednostki organizacyjnej w ujęciu formalnym, nie zaś zakładu pracy w znaczeniu przedmiotowym.

⁵⁴ III PZP 1/13.

⁵⁵ Dz.Urz. WE L 348 z 28.11.1992.

⁵⁶ Dz.U. z 1999 r. nr 8 poz. 67.

niezgodnymi z nimi przepisami ustaw zwykłych (w tym art. 51 ust. 7 p.w.u.KOWR), pierwsza na mocy art. 91 ust. 3 Konstytucji, druga na mocy art. 9 i art. 91 ust. 2 Konstytucji. Wskazać przy tym należy, że adresatami tych unormowań p.w.u.KOWR byli funkcjonariusze państwa, w tym pełnomocnik ds. utworzenia KOWR. Byli oni zatem zobowiązani do stosowania takich reguł kolizyjnych w razie zbiegu norm prawa krajowego, unijnego i międzynarodowego, aby efektywnie pogodzić wartości z nich wynikające, w tym przypadku poprzez złożenie propozycji kontynuacji zatrudnienia w KOWR kobietom ciężarnym i matkom, które niedawno rodziły. Byłoby to również wyrazem poszanowania i stosowania art. 18 i art. 71 ust. 2 Konstytucji RP.

7. Podsumowanie

Stwierdzić należy, że ustawodawca reformując – przynajmniej w sensie formalnym – krajową administrację rolną i przewidując przy tym arbitralne wygaszanie stosunków pracy dotychczasowych pracowników łączonych agencji nie dostrzegł konsekwencji procesu europeizacji polskiego prawa i nie uwzględnił specyficznego statusu prawnego tej administracji. Przychyłając się do stanowiska cytowanych wyżej przedstawicieli doktryny, jestem zdania, iż ANR i KOWR są jednostkami gospodarczymi niebędącymi organami administracji publicznej, co ma kwalifikować te podmioty do zakresu hipotez właściwych norm Dyrektywy 2001/23/WE. Z tych względów można przyjąć, że wdrożenie rozwiązań prawnych (art. 51 ust. 7 p.w.u.KOWR), które ograniczają stosowanie mechanizmu ochronnego z art. 23¹ k.p. wobec pracowników jednostek gospodarczych niebędących organami administracji publicznej, tworzy stan wadliwej (niepełnej) implementacji Dyrektywy 2001/23/WE i upoważnia do powoływania się przez jednostki przeciwko państwu członkowskiemu bezpośrednio na postanowienia dyrektywy⁵⁷. Co więcej, uważam, że polski ustawodawca nie skorzystał z wyjątku określonego w art. 1 ust. 1 lit. c Dyrektywy 2001/23/WE i odniósł instytucję przejścia zakładu pracy na innego pracodawcę również do zmian po stronie organów administracji państwowej, o czym świadczy brzmienie art. 23¹ Kodeksu pracy.⁵⁸ Wspomnieć bowiem trzeba, że omawiana dyrektywa nie

⁵⁷ Por. M. Domańska, *Implementacja dyrektyw unijnych przez sądy krajowe*, Warszawa 2014.

⁵⁸ Podobny pogląd wyraża M. Rycak w opinii prawnej z 18 grudnia 2017 r., niepubl., Centrum Informacji i Dokumentacji Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA w Warszawie.

wymagała w Polsce implementacji z uwagi na istniejące już gwarancje ochrony praw pracowników przejmowanych zakładów pracy o szerszym charakterze, ustanowione w art. 23¹ Kodeksu pracy. W związku z tym wszyscy pracownicy ANR stali się na zasadzie automatyzmu pracownikami KOWR, a stwierdzenie wygaśnięcia ich stosunków pracy na podstawie art. 51 ust. 7 p.w.u.KOWR, jako naruszające bezpośrednio stosowalne prawo Unii Europejskiej, jest względnie bezskuteczne. Obowiązkiem sądu powszechnego jako sądu unijnego jest zapewnić skuteczność omawianym przepisom i według żądania byłego pracownika ANR przywrócić go do pracy lub przyznać mu odszkodowanie. Orzeczenie takie będzie jednocześnie zapewniać poszanowanie art. 2, art. 24, art. 30 i art. 60 Konstytucji RP. Kwestia zakresu odpowiedzialności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa co do roszczeń objętych powództwami byłych pracowników ANR powinna podlegać rozstrzygnięciu na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 2 p.w.u.KOWR, z którego wynika, że zobowiązania Agencji Nieruchomości Rolnych stają się zobowiązaniami Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

THE NATIONAL CENTRE FOR AGRICULTURAL SUPPORT AS A SUCCESSOR TO THE AGRICULTURAL PROPERTY AGENCY IN THE FIELD OF EMPLOYEE CLAIMS

S u m m a r y

As of 31 August 2017, the Polish Agricultural Market Agency and the Agricultural Property Agency have been abolished and on 1 September 2017 the National Support Centre for Agriculture was established to replace both. By operation of law, the Centre has taken over all the rights and obligations of the Agricultural Property Agency.

The purpose of this article is to answer the question whether the transfer of all employees of the former Agricultural Property Agency to the National Support Centre for Agriculture, following the transfer of the property and tasks of the Agricultural Property Agency was carried out in line with the provisions of Article 231 of the Labour Code, in conjunction with the directly applicable provisions of the European Council Directive 2001/23/EC of 12 March 2001 on the approximation of the laws of Member States relating to the safeguarding of employees' rights in the event of transfers of undertakings, businesses or parts of undertakings or businesses. The author states that the Agricultural Property Agency was an economic entity within the meaning of the Directive and not a public administration body. The above Directive qualifies its employees for protection resulting directly from the provisions of secondary European Union law.

IL CENTRO NAZIONALE DI SOSTEGNO PER L'AGRICOLTURA COME SUCCESSORE DELL'AGENZIA PER I FONDI AGRICOLI NEL CAMPO DEI DIRITTI LAVORATIVI

R i a s s u n t o

A decorrere dal 31 agosto 2017 sono state abrogate l'Agenzia per il mercato agricolo e l'Agenzia per i fondi agricoli, il 1° settembre 2017, al posto loro, è stato istituito il Centro nazionale di sostegno per l'agricoltura. Ai sensi della legge, il Centro ha acquisito i diritti e gli obblighi dell'Agenzia per i fondi agricoli abrogata. I rapporti di lavoro dei dipendenti dell'Agenzia in oggetto sono stati sciolti, senza avergli offerto un impiego presso il nuovo Centro.

L'articolo si propone di rispondere alla domanda se, a seguito dell'abrogazione dell'Agenzia i fondi agricoli e della successiva acquisizione del suo patrimonio e dei compiti da parte del nuovo Centro, sia avvenuto il trasferimento di tutti i dipendenti dell'Agenzia precedente, viste le disposizioni, direttamente applicabili, della direttiva 2001/23/CE del Consiglio concernente il ravvicinamento delle legislazioni degli Stati membri relative al mantenimento dei diritti dei lavoratori in caso di trasferimenti di imprese, di stabilimenti o di parti di imprese o di stabilimenti. L'autore formula la tesi secondo la quale l'Agenzia per i fondi agricoli era un ente economico ai sensi della direttiva evocata, ma non un ente amministrativo pubblico, quindi i diritti dei dipendenti andavano tutelati direttamente ai sensi della legislazione derivata dell'UE.